

Министерство на
финансите

Национално сдружение на
общините в Република България

Протокол

за проведените консултации на основание чл. 77 от Закона за публичните финанси между Министерството на финансите и Националното сдружение на общините в Република България по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г. в частта за общините

Двете страни, като оценяват необходимостта от:

- **разширяване на възможностите за устойчиво и балансирано развитие на общините;**
- **повишаване ефективността и подобряване на качеството и обхвата на публичните услуги, предоставяни на местно ниво;**
- **ясно определени и ресурсно осигурени отговорности на местната власт в България;**
- **подобряване управлението на публичните финанси за по-високо ниво на бюджетна прозрачност,**

обединяват усилията си за: .

- **Подобряване на средата, условията и експертизата за ефективно планиране и управление на местните финанси и насърчаване на доброто финансово управление в общините;**
- **Създаване на условия за развитие и укрепване на финансовата децентрализация на общините, включително чрез съвместно разработване на модели за реформа на настоящата бюджетна и данъчна система в България;**
- **Сътрудничество с ресорните министерства при реализирането на местно ниво на приоритетите на политиките, съгласно Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020–2022 г.**

- Продължаване работата по осъвременяване на Закона за местните данъци и такси, развитие на мерките за повишаване събираемостта на собствените приходи по общинските бюджети и създаване на модерни и сигурни Е-данъчни услуги и на местно ниво;
- Развитие на мерки към разширяване на собствената приходна база на общините, за компенсиране ръста на минималната работна заплата в местните дейности и подкрепата за финансово по-слабите общини, вкл. и чрез преодоляване на някои слабости в разпределителния механизъм на общата изравнителна субсидия и повишаване прозрачността по отношение отделните ѝ съставни компоненти;
- Обсъждане на европейски практики и алтернативи за финансиране на дейностите по управление на отпадъците и развитие на общински капацитет за преминаване към новите основи при минимален риск за общинските бюджети;
- Развитие на нормативната уредба по отношение аргументирането, консултирането и приемането на ресурсно обезпечени предложения за възлагане на нови отговорности от държавата на общините, водещи до по-високи разходи на местно ниво;
- Увеличаване правомощията на общините при управлението на делегираните от държавата дейности, при ясни изисквания и резултатност;
- Продължаване финансирането от държавния бюджет на дейности и услуги с висок обществен ефект, вкл. подкрепа за достъпа до храни и стоки от първа необходимост на населението в труднодостъпни и отдалечени райони;
- Разширяване подкрепата за общините чрез поемане на по-голямата част от финансовите корекции и разширяване приложното поле на държавната подкрепа и спрямо корекциите от настоящия програмен период.

I. Приоритетни предложения на Националното сдружение на общините в Република България по бюджет 2020 г.

1. Обезпечаване нормалната поддръжка на общинските пътища чрез увеличение на целевата субсидия за капиталови разходи на общините със 100 млн. лв., от които минимум 80 млн. лв. за общинска пътна мрежа.

Мотиви: Аргументите за подкрепа на общините при изграждането и поддържането на общинските пътища са изразявани многократно и като съотношение дължина на пътната мрежа, спрямо републиканската и като изисквания на гражданите за равностойна по качество инфраструктура.

С предоставянето на допълнителни средства за този инвестиционен приоритет както на централната власт, така и на общините ще се обезпечи и нормалният и безопасен транспорт и връзки. Това от своя страна ще окаже допълнителен ефект върху забавянето на миграционните процеси – от малките населени места към големите градски центрове и същевременно ще осигури повече възможности за достъп до основни услуги на населението и за развитие на специфичния икономически потенциал в населените места.

Отчитайки почти равностойната дължина на републиканските и местни пътища - 20 хил. км. към 19,5 хил. км., както и фактът че общините поддържат допълнително и над 57 хил. км. улична мрежа в градовете и селата, различията в качеството на тази инфраструктура става все по-осезаемо за гражданите. Ефектът от значително подобряващата се републиканска пътна мрежа е показателен за привличане на инвестиционен интерес, особено като се имат предвид възможностите на национално ниво да бъдат ползвани значителните ресурси на европейските фондове, постъпленията от винетни такси и други средства от държавния бюджет. За разлика от нея, на местно ниво източниците за финансиране на подобни инвестиции са ограничени до целевата субсидия за капиталови разходи, Програмата за развитие на селските райони и Програмите за трансгранично сътрудничество.

С останалите 20 млн. лв. от исканото увеличение ще бъдат подкрепени всички общини в процеса по приключване на инвестиционните им проекти, финансирани от европейските фондове, особено в края на програмния период.

2. Осигуряване на минимално равнище на местните услуги чрез допълнително увеличение на общата изравнителна субсидия със 17 млн. лв., като общият ѝ размер достигне 324,0 млн. лв.

Мотиви: Предлагаме с увеличението на общата изравнителна субсидия да бъде осигурена допълнителна подкрепа за общините за преодоляване на някои слабости в изравнителния механизъм и за компенсиране ръста на минималната работна заплата в местните дейности. В така предложения проект на ЗДБРБ за 2020 г. 107 общини са с нулев или минимален ръст на субсидията спрямо 2019 г., а още 53 – с ръст едва до 4 %.

Политиката по доходите на национално ниво се изпълнява и за местните дейности, като на много места редица дейности и услуги се изпълняват и предоставят чрез общински предприятия с цел осигуряване спазването на фискалните показатели и оптимизиране на разходите по общинските бюджети. Ежегодното нарастване на минималната работната заплата с по 10 на сто води до увеличение и на средствата за възнаграждения в местните дейности, което увеличение все по-трудно може да бъде осигурено само чрез изпълняваните на местно ниво мерки за увеличаване на приходите и за намаление на разходите. В повечето общини тези възможности за оптимизация почти са изчерпани, вкл. и поради намаляващата платежоспособност на местното население.

Съгласно чл. 54 от ЗПФ „Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините“ и не би следвало в толкова голяма степен да се влияе от постъпленията от собствени приходи. В допълнение, съгласно ДР "Местни дейности" са дейностите по предоставяне на публични и други услуги, които общините предоставят въз основа на закон и/или решение на общинския съвет и които не се финансират като делегирани от държавата дейности. В тази връзка поддържахме нашите аргументи, че приетата през миналата година същностна промяна на механизма за разпределение на общата изравнителна субсидия по общините постави под въпрос устойчивостта му във времето и чувствителността му спрямо различни обективни или субективни фактори.

Също така считаме, че е необходимо да се обмисли увеличение на границата за изключване на общини от достъп до изравнителна субсидия или да се определи друг по-обективен показател за изключване, тъй като т.н. „постоянни данъчни постъпления“ формират около 71% от данъчните приходи и едва 30 % от собствените приходи (11% от общинските бюджети). Условието, че право да получават обща изравнителна субсидия имат общините, чиито постоянни данъчни постъпления на един жител са по-ниски от 120 % от равнището им за страната, въведено през 2019 г. и запазено през 2020 г. доведе до изключването на 18-19 общини, като средно по 3 от тях отчитат минимално превишение на средните стойности за страната по този показател.

Независимо от гореизложеното, отчитаме като положителна стъпка запазването на изравняващия компонент до размера на субсидията от предходната година, тъй като за 2020 г. не се предвижда същностна промяна в системата от местни данъци и такси. Удовлетворени сме и от публикуваната в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020 – 2022 г. информация за относителните тегла на съставни компоненти по формулата, както и за използваните средни стойности за постоянните данъчни постъпления на жител средно за страната.

Считаме, че на базата на съвместна ни работа за подобряване на механизмите за разпределение бихме могли да осигурим и по-добри гаранции за адекватно финансово осигуряване на минималното равнище на местни услуги в общините и за коректно прогнозиране на местно ниво на размера на тези постъпления в средно- и дългосрочен план.

3. Ресурсно обезпечаване и гарантиране на минималните стандарти за достъп на гражданите до обществен транспорт за цялата територия на страната чрез увеличение с минимум 20 млн. лв. на субсидиите и другите текущи трансфери за нефинансови предприятия, предоставяни като компенсации за транспорта на деца и за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и с още 10 млн. лв. - за компенсиране на безплатния превоз на деца и ученици по реда на ЗПУО.

Мотиви: Гарантирането от държавата на равен достъп до обществен транспорт на населението се явява ключов приоритет по отношение реализирането на редица държавни политики – за борба с безработицата и повишаване на заетостта, за подкрепа на представители на различни уязвими групи, за осигуряване на възможности за ползване на редица административни, социални и здравни услуги, за облекчаване на бизнеса и насърчаване на инвестициите и т.н. Увеличението на ресурса и въвеждането на механизъм за справедливо разпределение на предоставяната от държавата финансова компенсация за субсидиран обществен превоз ще гарантира равния достъп на населението до обществен транспорт.

4. Допълнително увеличение на общата субсидия за делегираните от държавата дейности за 2020 г., както следва:

4.1. За „Общинска администрация“ – ръст с не по-малко от 17 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 357 млн. лв.

Мотиви: Допълнителните средства ще укрепят местния кадрови капацитет и ще повишат мотивацията за работа на високо квалифицирани експерти, с цел по-пълноценното изпълнение на възложените на общините ангажименти. Предлагаме тези средства да бъдат диференцирани по общини, съобразно изпълняваните функции и предоставяни услуги.

4.2. За социални услуги - осигуряване на новите разходни ангажименти на местните власти и запазване обхвата и качеството на вече разкритите с бюджетни и/или с европейско финансиране социални услуги чрез ръст на общата субсидия за делегираните от държавата дейности и на средствата по бюджета на МТСП, предвидени за тази цел с минимум 143,6 млн. лв., както следва:

- Обезпечаване на политиките по доходите на местно ниво чрез осигуряване ръст на стандартите за социални услуги с 43 млн. лв.;
- Гарантиране продължаването на предоставяне на асистентската подкрепа в домашна среда (най-познатите и достъпни услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен прислужник“) с общ бюджет не по-малко от 100 млн. лв.

Мотиви: Предложеното увеличение ще осигури адекватно финансиране на високите изисквания по отношение обхвата и качеството на грижата и ще обезпечи преодоляването на най-същественния проблем за системата на социалните услуги, породен от „критичното“ доближаване на работните заплати на зетите в тях до размера на минималната работна заплата. Необходима е целенасочена държавна политика за задържане на кадрите в системата на социалните услуги, от които се очаква да осъществяват на практика реформите в социалната сфера и да гарантират устойчивостта и качествено предоставяне както на делегираните от държавата услуги, така и на разкритите по проекти нови

услуги в изпълнение на националните политики за деинституционализация. Възможностите на общините да дофинансират социалните услуги със собствени бюджетни средства намаляват, поради нарастващите ангажименти за осигуряване на останалите форми за социална подкрепа (лична помощ, подкрепа за хора с увреждания, закрила на детето).

По отношение на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“, чието продължаване ще бъде осигурено от бюджета на МТСП и уредено с Постановлението на МС за изпълнение на държавния бюджет, настояваме приоритетно да бъде осигурено финансиране на услугите за самотно живеещите и в невъзможност от самообслужване лица, както и лицата с увреждания, които не могат да бъдат подкрепени по Закона за личната помощ. Също така следва да се гарантира и равнопоставено заплащане на труда на асистентите по ЗЛП и на тези, предоставящи най-достъпните и познати услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“.

4.3. За делегираните от държавата дейности в системата на общинското здравеопазване – ръст с не по-малко от 35,1 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 205 млн. лв.

Мотиви: Предлагаме приоритетно да бъде обезпечено прилагането на националната политика по доходите в системата на здравеопазването и на местно ниво. В резултат на договорените на национално ниво по-високи размери на възнагражденията на медицинските специалисти с Колективния трудов договор в отрасъл „Здравеопазване“ от края на 2018 г. и поради недостига на медицински сестри е необходимо увеличение на средствата по стандарти за детски ясли и за здравни кабинети в детските градини и училищата, така както през настоящата година беше предвидено подобно за заетите в лечебни заведения с ПМС.

4.4. За делегираните от държавата дейности в системата на културата ръст с не по-малко от 14,8 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 151 млн. лв.

Мотиви: Продължаваме да настояваме за равнопоставеност при финансирането на културните институции – държавни и общински, с регионален и с местен характер, вкл. и по отношение обезпечаването на договорените с браншовите колективни трудови договори възнаграждения.

5. Заделяне на резерв за зимно поддържане и снегочистване, гарантиращ по-пълно осигуряване на дейностите, вкл. и при влошени климатични условия.

Мотиви: Размерът на тази субсидия продължава да бъде недостатъчен за редица общини, които поради климатичните условия приключват зимния сезон със задължения за извършени дейности. Съществува и обективна необходимост от изготвянето на нормативна рамка за обхвата на дейностите, осигурявани за зимно

поддържане и снегопочистване, особено когато става въпрос за общи отсечки – републикански и местен път и улица.

В тази връзка и с оглед на наши предходни предложения за общо увеличение на този трансфер с 6 млн. лв., настояваме да се предвиди резерв в централния бюджет в размер на 1 млн. лв., който да се предоставя допълнително по обективни критерии и при необходимост, когато за съответната година е настъпило непредвидено влошаване на климатичните условия. По този начин общините, при които трансферът се намалява, поради отразяване на точните дължини на пътната мрежа, както и всички останали ще могат да разчитат на подкрепа, при влошаване на климатичните условия. Условието за допълнително предоставяне на тези средства през годината могат да бъдат уредени с ПМС-то за изпълнение на държавния бюджет.

II. Други предложения на НСОРБ

- Продължаване на **Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради** (осигуряване на безвъзмезден ресурс за 2500 сгради със сключени договори с ББР и плавно преминаване към други форми на подкрепа, вкл. и със самоучастие на собствениците);

- Ресурсно обезпечаване и гарантиране на минималните стандарти за достъп на гражданите до обществен транспорт за цялата територия на страната чрез осигуряване в бюджета на МТИТС на **предложения в т. I, т. 3 ръст от минимум 20 млн. лв. на субсидиите и другите текущи трансфери за нефинансовите предприятия, предоставяни като компенсации за транспорта на деца и за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и с още 10 млн. лв. за компенсиране на безплатния превоз на деца и ученици по реда на ЗПУО.**

- Продължаване на подкрепата за **общински болници** в отдалечени и трудно достъпни райони.

- Подкрепа за подобряване на **административното обслужване** чрез осигуряване на минимум 20 млн. лв. за софтуерно и хардуерно осигуряване на процеса на електронното управление и КАО в общините, както и за изпълнението на предвиденото задължение общините да поддържат постоянен интернет и комуникационна свързаност за нуждите на компонентите на електронното управление съобразно минимални изисквания за качество.

- Осигуряване на целеви средства за преодоляване на последствията от кризата с „**Африканската чума по свинете**“ и произтичащите от нея разходи на общините по поддържането и обезопасяването на трупните ями.

- Осигуряване на минимум 5 млн. лв. за новоразкрити Центрове за подкрепа за личностно развитие и още 35 млн. лв. за нови училищни автобуси за системата на **образованието**.

- Осигуряване на равнопоставено финансиране на услугите за деца и на системите за заплащане на труда на персонала (в системата на образованието и в системата на детското и училищно **здравеопазване**).

- Предоставяне от централния бюджет на **дължимите обезщетения на изборните длъжности в края на изтичащия мандат (в случай на непредоставянето им до края на 2019 г.)**.

- Запазване на подкрепата за общините за разработване на ОУПО, за осигуряване на средства за техническа документация на ВиК активи – държавна собственост, за паспортизация на обществени сгради, за доставки на основни хранителни продукти в отдалечени и планински райони и др.

III. Конкретни предложения на НСОРБ по текстовете на Законопроекта

1. В таблицата по чл. 55, ал. 1 към разходите на Държавна агенция „Електронно управление“ да се добавят и средства в размер на минимум 20 млн.лв. за софтуерно и хардуерно осигуряване на процеса на електронно управление и комплексно административно обслужване в общините.

Мотиви: Предложението цели да бъде осигурено цялостно решение на национално ниво за унифицирано, комплексно и финансово осигуряване на процеса на въвеждане на електронното управление и комплексното административно обслужване на местно ниво. С оглед на това, че няма друг механизъм, по който да бъде развита необходимата ИКТ инфраструктура и софтуер за всички 265 общини, за разлика от министерствата и ведомствата, които са бенефициенти по големи проекти, предлагаме в бюджета на ДАЕУ да бъде предвиден целеви ресурс за софтуерно и хардуерно осигуряване на процеса на електронно управление и комплексно административно обслужване на местно ниво. По този начин ще се осигури и практическо изпълнение на предвидените в ЗМДТ нови подходи за определяне на задълженията за местни данъци чрез поэтапно отпадане на изискванията за подаване на данъчни декларации, чрез надграждане и създаване на автоматизиран електронен обмен между съответните регистри. Чрез реализирането на подобна мащабна политика за подкрепа на общините ще бъде подкрепен и процеса на трансформация на модела за административно обслужване и намаляване на административната и регулаторна тежест както за гражданите, така и за бизнеса.

2. Да се създаде нова ал. 4 на чл. 80, с която да се даде правомощие на Министъра на финансите да определи условията и реда за приложение на ал. 3.

Мотиви: Предложението цели осигуряване на единен подход за прилагане на разпоредбата на чл. 80, ал. 3.

3. Разпоредбата на чл. 86 да стане ал. 1, като се създаде нова ал. 2, с която да се даде правомощие на Министъра на финансите да определя условията и реда за изчисляването на показателите по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от ЗПФ.

Мотиви: Предложението цели осигуряването на единен подход за отчитането на тези показатели, тъй като към момента има разминаване в тълкуването и прилагането на разпоредбите на чл. 94 от Закона за публичните финанси и ДДС № 04 от 1.04.2010 г. Липсата на по-подборни указания води и до противоречиво тълкуване от районните и административни съдилища и от страна на органите за предварителен и последващ контрол.

4. Предлагаме в чл. 88 в края на изречението да се добави следния текст „финансирани по реда на чл. 55, ал. 1“.

Мотиви: Предложението осигурява адекватно финансиране на предвиденото задължително условие по отношение на електронното управление само за общините и е във връзка с направеното по-горе по т. 1.

IV. Позиция на Министерството на финансите

Министерството на финансите с предвидените, с проекта на ЗДБРБ за 2020 г., финансови параметри по бюджетите на общините продължава усилията, насочени към повишаване ефективността и разширяване обхвата на публичните услуги, предоставени от местните власти, както и към укрепване на техните възможности за устойчиво и балансирано развитие.

Размерите на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините са определени в съответствие с основните макроикономически допускания на актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020 - 2022 г. и възможностите на държавния бюджет, както за осигуряване на делегираните от държавата дейности, така и на трансферите за местните дейности през 2020 г.

Основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за 2020 г. са в размер на **4 202,5 млн. лв.**, в т. ч. 3 738,2 млн. лв. за делегираните от държавата дейности и 464,3 млн. лв. в местните дейности. Общото увеличение спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2019 г. е с 456,8 млн. лв.

Общата субсидия за делегираните от държавата дейности, за издръжка и персонал, която се определя чрез стандарти е **3 653,2 млн. лв.** или има увеличение от 418,8 млн. лв. спрямо закона за 2019 г. Разпределението ѝ по бюджетни сфери е както следва:

ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за общинската администрация по бюджетите на общините са разчетени средства за текущи разходи в размер на 340,3 млн. лв., като увеличението е с 38,5 млн. лв. спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2019 г. С предвидените средства е отчетено увеличението с 10 на сто на заплатите на общинската администрация. Разчетите за кметовете на общини, райони, кметства и кметски наместници са съобразени с новия начин за формиране на техните възнаграждения, съгласно разпоредбите на ПМС № 67 от 2010 г. за заплатите в бюджетните организации и дейности.

Отчитайки обстоятелството, че новосформираните общински съвети ще назначат кметските си наместници след съставянето на годишния закон за държавния бюджет за 2020 г., сумата от 340,3 млн. лв. е представена в закона по следния начин:

- в чл. 50 от закона по общини са разпределени 313,6 млн. лв. за разходи за персонал на служителите в общинската администрация и за тези кметове, които ще бъдат избрани пряко от жителите на територията на конкретното населено място;

- останалите 26,7 млн. лв. са предвидени по централния бюджет за възнаграждения и съответните осигурителни вноски на кметските наместници.

ОТБРАНА И СИГУРНОСТ

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за делегираните от държавата дейности в областта на сигурността и защитата на населението при извънредни ситуации по бюджетите на общините са предвидени средства за текущи разходи в размер на 49,7 млн. лв. или със 7,1 млн. лв. повече спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Стандартите за финансиране на денонощните оперативни дежурни, на изпълнителите по поддръжка и по охрана на пунктовете за управление и на секретарите на местните комисии за борба с трафик на хора са увеличени с 10 %, а стандартът за финансиране на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и пълнолетните е увеличен с 6,1 %.

През 2020 г. се въвеждат стандарти за финансиране издръжката на районните полицейски инспектори и на детските педагогически стаи и допълващ стандарт за обслужвана площ за тези две дейности, за което са осигурени 4.1 млн. лв. повече спрямо 2019 г. Средствата за финансиране на доброволните формирования са предвидени на база вписаните в Регистъра на доброволните формирования за защита при бедствия към МВР (ГДПБЗН) доброволци към 31.08.2019 г., които са увеличени с 58 броя спрямо предходната година. Стандартът за финансиране на доброволните формирования за възнаграждения и

съответните осигурителни вноски от работодател за участия в обучения и в спасителни мероприятия е завишен с 10 %, а останалите стандарти - за застраховка срещу злополука и за екипировка запазват нивото си от т.г.

ОБРАЗОВАНИЕ

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за делегираните от държавата дейности за образование по бюджетите на общините са предвидени средства за текущи разходи в общ размер 2 690,9 млн. лв., които са завишени с 341,5 млн. лв. спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2019 г. Увеличението е в резултат на изпълнението на заложената в правителствената програма политика за увеличение на доходите на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, увеличението на възнагражденията на непедagogическия персонал с 10 на сто и свързаните с тези възнаграждения осигурителни вноски.

Стандартите за финансиране на детските градини са завишени средно с 15%. Стандартите за неспециализираните училища, професионалните гимназии и паралелки за професионална подготовка - дневна форма на обучение и дуална система на обучение, на специалните училища и центровете за специална образователна подкрепа са завишени с 16%. Стандартите за ученик в други форми на обучение (вечерна, задочна, индивидуална и самостоятелна) са завишени средно с 18%. Нормативите за дете/ученик са завишени в границите от 12 до 17%, като някои от тях запазват нивото си от 2019 г. Допълващият стандарт за ученик в комбинирана форма на обучение е завишен с 19%, а този за ученик в дневна форма на обучение и дуална система на обучение в първи и втори гимназиален етап е завишен с 5%. За 2020 г. се въвежда нов допълващ стандарт за ученик с разширено изучаване на музика. Допълващите стандарти за материална база и за поддръжка на автобуси запазват нивото си от 2019 г.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за делегираните от държавата дейности за здравеопазване по бюджетите на общините са предвидени средства за текущи разходи в общ размер 170.0 млн. лв., като е предвидено увеличение с 14,9 млн. лв. спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Разчетени са средства за увеличение на разходите за персонал с 10 на сто. Стандартите за медицинско обслужване в здравен кабинет са увеличени с 10 %, а тези за яслена група към детска градина, детска ясла, детска кухня и за здравните медиатори с 11 %. Стандартът за финансиране на общинските съвети по наркотичните вещества и превантивните информационни центрове е увеличен с 8,7 %.

СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за делегираните от държавата социални дейности по бюджетите на общините са предвидени средства за текущи разходи в размер на 290,9 млн. лв., което е с 30,0 млн. лв. повече спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2019 г. Разчетени са средства за увеличение на разходите за персонал с 10 на сто. Стандартите са увеличени диференцирано, както следва:

- за специализираните институции за предоставяне на социални услуги с 10 %;

- за социалните услуги предоставяни в общността средното увеличение на стандартите е 14 %. С най-голямо увеличение са стандартите за центровете за настаняване от семеен тип на деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи – 20 %. Стандартите за защитените жилища на лица с увреждания и за центровете за настаняване от семеен тип на деца/младежи с увреждания са завишени с 15 %, а тези за дневните центрове за деца и/или пълнолетни деца с увреждания са завишени с 10 %. Завишение с 8 % имат стандартите за центровете за временно настаняване и за обществена подкрепа, за наблюдавано и преходно жилище, дневни центрове за стари хора и центрове за социална рехабилитация и интеграция, звено „Майка и бебе“, центровете за работа с деца на улицата и приютите.

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. месечната помощ на ученик е в размер на 35 лв., като запазва нивото си от 2019 година.

Капацитетът на социалните институции е увеличен общо с 380 броя места, което е в резултат на намаление на местата в специализираните институции с 333 броя и увеличение със 713 броя на местата в социалните услуги, предоставяни в общността в резултат на извършени компенсирани промени през 2019 година.

КУЛТУРА

В законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. за делегираните от държавата дейности в областта на културата по бюджетите на общините са предвидени средства за текущи разходи в размер на 136,0 млн. лв., което е с 13,2 млн. лв. повече спрямо одобрените за тази дейност със ЗДБРБ за 2019 г.

Във връзка с увеличението на разходите за персонал с 10 на сто стандартите за музеите, художествените галерии и библиотеките с регионален характер са завишени с 8,6 %, а стандартът на читалищата е завишен с 10 %.

Субсидираните бройки на читалищата са увеличени със 72 броя за новорегистрирани читалища и за разширяване на дейността на някои от тях. Субсидираните бройки на регионалните библиотеки са завишени с 27 броя, а на музеите и художествените галерии с регионален характер - с 34 броя.

Трансферите за местни дейности са в общ размер 464,3 млн. лв., като увеличението е с 38 млн. лв., спрямо одобрените трансфери със ЗДБРБ за 2019 г. Разпределението по видове субсидии е както следва:

- **обща изравнителна субсидия** - 307,0 млн.лв., увеличение с 13,0 млн.лв.;
- **целеви трансфер за зимно поддържане и снегочистване** - 43.2 млн.лв., увеличение с 5.0 млн.лв.;
- **целева субсидия за капиталови разходи** - 199.1 млн.лв., в това число 114.0 млн. лв. за местните дейности и 85.1 млн. лв. за делегираните от държавата дейности. Увеличението е с 20.0 млн. лв.

По механизма за разпределение на общата изравнителна субсидия:

Като цяло механизмът за разпределение на общата изравнителна субсидия през 2020 г. се запазва. Промяна в проекта на механизма има само във връзка с увеличаване на сумата за разпределение по допълнителния компонент за данъчно усилие, с цел стимулиране на общините да използват дадените им правомощия със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) по отношение на размерите на данъчните ставки, като в механизма за 2020 г. данъчното усилие се съпоставя със средния размер на съответната ставка в границите, определени със ЗМДТ.

С цел намаляване на фискалните дисбаланси между общините е предвидено запазване на условието за достъп до изравнителната субсидия, като общините, които са реализирали през преходната година над 120% от средното за страната равнище на постоянни данъчни приходи на един жител не получават достъп до субсидията. За следващата година 18 общини остават без достъп до изравнителна субсидия, при 19 общини за 2019 г., като промяната е по отношение на общините Пловдив и Гълъбово, които получават достъп за 2020 г. и община Благоевград, която не получава достъп за 2020 г.

Моделът за разпределение на общата изравнителна субсидията за общините с достъп през 2020 г. включва 5 компонента, като най-голям дял (81,8% от общата сума) има компонентът, който осигурява изравняване на разликата между 120% от равнището за страната и постоянните данъчни постъпления на един жител за конкретната община. Останалите компоненти на общата изравнителна субсидия включват: разпределение на база дяловете за разходни потребности на общините с достъп, оценени чрез натурални показатели (10,7% от общата сума); компонент за общините, чийто дял на приходите спрямо общите постъпления е по-малък от 25 на сто (2,3% от общата сума); компонент за осигуряване на размера на субсидията, определен със ЗДБРБ за 2019 г. (4,1% от общата сума), както и допълнителен компонент, който се разпределя за общините, които имат осреднено данъчно усилие над средното

ниво на съответната ставка в границите, определени със ЗМДТ (1,1% от общата сума).

За постигане на по-справедливо разпределение на средствата от държавния бюджет между отделните общини са предвидени промени в механизмите за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища.

По механизма за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи:

При разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи, основният компонент от нея се разпределя на базата на натуралните показатели по общини за брой населени места, с изключване на местата без население и с население до 10 души, дължина на общински пътища, брой население и територия.

Премахнат е изравнителният компонент, който осигурява достигнатия размер на целевата субсидия за капиталови разходи през предходната година, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели за всяка конкретна община.

Предвиден е и допълнителен ресурс за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията на общината. Достъп до тази част на субсидията имат всички общини от 4-та и 5-та категория, съгласно утвърдената от министъра на регионалното развитие и благоустройството със заповед № РД-02-14-2021/2012 г. (обн., ДВ, бр. 66 от 28.08.2012 г., изм. и доп., бр. 73 от 02.09.2014 г., бр. 75 от 27.09.2016 г.) категоризация на общините в Република България, на основание чл. 36, ал. 2 от Закона за административно-териториалното устройство на Република България и във връзка с т. 4 от Решение № 921 на Министерския съвет от 2011 г. за определяне на критерии и показатели за категоризиране на общините, кметствата, районите и населените места в Република България.

Обхванатите общини от допълнителния компонент от 4-та и 5-та категории са 131, като всяка от тях получава допълнително по 50 хил. лв. (с 25,0 хил. лв. повече в сравнение с механизма за 2019 г.) след разпределението по основния компонент. В резултат на това, в 117 общини целевата субсидия за капиталови разходи за 2020 г. има ръст спрямо закона за 2019 г., който надхвърля общия ръст за страната, за 10 общини ръстът е под средния за страната, а за останалите 4 общини размерът на субсидията не достига този по ЗДБРБ за 2019 г. поради отпадане на изравнителния компонент.

Със ЗДБРБ за 2020 г. се запазва дадената възможност със ЗДБРБ за 2019 г. на общината, след решение на общинския съвет, да може да предложи

трансформиране на утвърдената със закона целева субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи. С разпоредбата ще се даде възможност на общините да приоритизират своите потребности и при необходимост да пренасочат средства за финансиране на неотложни текущи ремонти на общински пътища и на улична мрежа.

По механизма за разпределение на трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища:

Средствата се разпределят на базата на натуралните показатели по общини за дължина на общинските пътища с отчитане на географско и височинно разположение, брой населени места с изключване на местата без население и брой население. Премахнат е изравнителният компонент, който осигурява достигнатия размер на трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища през предходната година, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели на конкретната община.

През 2020 г. се запазва редът, съгласно който размерът на неразплатените задължения на общини – бенефициенти по програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, за наложени финансови корекции, се намалява еднократно с 80 на сто чрез сключване на тристранно споразумение между управляващия орган на оперативната програма, министъра на финансите и кмета на съответната община.

**ЗА НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ
НА ОБЩИНТЕ В Р БЪЛГАРИЯ**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС:
ДАНИЕЛ ПАНОВ**

29 октомври 2019 г., София

**ЗА МИНИСТЕРСТВО
НА ФИНАНСИТЕ**

**МИНИСТЪР
ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ**

